

KARREKSION PEDAGOGIK ISHLARNI TASHKIL ETISHNING TASHKILIY, HUQUQIY USLUBIY VA AMALIY YORDAM KO'RSATISH USULLARI

Jizzax davlat pedagogika universiteti

O'zbek tili va adabiyoti fakulteti talabasi

Damirova Go'zal

Annotatsiya: Korreksion pedagogik ishlarni tashkil etish ta'lim jarayonining muhim qismlaridan biridir. Bu jarayon maxsus ehtiyojlarga ega o'quvchilarni qo'llab-quvvatlash, ularning rivojlanishini ta'minlash va ijtimoiy moslashuvini yaxshilashga qaratilgan. Samarali tashkil etilgan korreksion pedagogika, o'quvchilarning intellektual, ruhiy va ijtimoiy jihatdan rivojlanishini qo'llab-quvvatlashda muhim ahamiyatga ega. Tashkiliy, huquqiy asoslar va amaliy yordam usullari bu jarayonning samarali amalga oshirilishini ta'minlaydi.

Signalso'zlar: Korreksion, Pedagogika, Tashkiliy, Huquqiy, Uslub, Amaliy yordam, Ta'lim, O'quvchi, Psixologik, Reabilitatsiya

Korreksion pedagogik ishlarni tashkil etishning tashkiliy asoslari, huquqiy uslublari va amaliy yordam ko'rsatish usullari korreksion ta'lim tizimi va uning samarali ishlashiga oid muhim masalalardir. Korreksion ta'lim – bu o'quvchilarning o'ziga xos imkoniyatlarini, muammolarini inobatga olgan holda, ularning intellektual, ruhiy va ijtimoiy jihatdan rivojlanishini ta'minlashga qaratilgan pedagogik faoliyatdir. Bunday tizim, ayniqsa, maxsus ta'limni talab qiladigan bolalar va o'smirlar uchun muhimdir. Korreksion pedagogik ishlarni tashkil etishning turli jihatlari, shu jumladan tashkiliy, huquqiy va amaliy uslublari o'zaro bog'liqdir va samarali ta'lim jarayonini tashkil qilish uchun zarurdir.

Коррекцион педагогик ishlarni tashkil etishning tashkiliy asoslari

Коррекцион педагогик ishlarni tashkil etish jarayonida tashkiliy asoslar alohida ahamiyatga ega. Bu asoslar pedagoglarning faoliyatini samarali tashkil etishga yordam beradi. Tashkiliy asoslar ikki asosiy yo'nalish bo'yicha amalga oshiriladi: birinchidan, maktablar, markazlar va boshqa o'quv muassasalarida kerakli infrastruktura yaratish; ikkinchidan, pedagogik va psixologik mutaxassislarning o'zaro hamkorlikda ishlashini ta'minlash.

Birlamchi tashkiliy asoslar, коррекцион ta'lim muassasalarida malakali kadrlarni tayyorlash va ularning ta'lim jarayonidagi ishtirokini muvofiqlashtirishni o'z ichiga oladi. Har bir mutaxassis o'zining maxsus qobiliyatlari, bilim va ko'nikmalariga ega bo'lishi kerak. Bunday ta'lim muassasalarida psixologlar, logopedlar, defektologlar, reabilitatsiya mutaxassislari va boshqa tegishli soha vakillari birgalikda ishlaydi.

Huquqiy uslublar

Коррекцион педагогик ishlarni tashkil etishda huquqiy asoslar alohida o'rin tutadi. Huquqiy asoslar pedagogik jarayonni qonuniy talablar asosida tashkil etishga yordam beradi va maxsus ta'limga ehtiyoj sezayotgan o'quvchilarning huquqlarini himoya qiladi. O'zbekistonda maxsus ta'limga oid huquqiy me'yorlar ta'lim va sog'liqni saqlash sohalarida o'z aksini topgan. Bular orasida davlat tomonidan belgilanadigan umumiy talablar, maxsus ta'lim muassasalarini tashkil etish va ularda ishlovchi mutaxassislar uchun zarur bo'lgan litsenziya va sertifikatlash jarayonlari mavjud.

O'zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasi va ta'lim to'g'risidagi qonunlar, maxsus ta'limga ega bo'lgan shaxslarning huquqlarini himoya qilishni ta'minlash maqsadida ishlab chiqilgan. Bunda, maxsus ta'limni amalga oshiradigan muassasalar va mutaxassislar ta'lim berishdan oldin, ularning to'g'ri va qonuniy faoliyat yuritishini nazorat qilish uchun qonunlar, nizomlar va boshqa huquqiy hujjatlar ishlab chiqilgan. Shuningdek, коррекцион педагогик ishlarni amalga oshirishda o'quvchilarning

ehtiyojlarini inobatga olgan holda, ular uchun moslashtirilgan dasturlar, o'quv metodikalar va yordamchi vositalar ishlab chiqiladi.

Amaliy yordam ko'rsatish usullari

Korreksion pedagogik ishlarni amalga oshirishda amaliy yordam ko'rsatish usullari ham muhim o'rin tutadi. Bunda, o'quvchilarga maxsus yordam ko'rsatishning samarali metodlari va usullarini qo'llash zarur. Korreksion ta'limda eng ko'p ishlatiladigan usullar orasida individual yondashuv, guruhli mashg'ulotlar, terapevtik va rehabilitatsion jarayonlar, maxsus o'quv texnologiyalarini qo'llash kabilar mavjud.

Individual yondashuv - bu o'quvchilarning har birining shaxsiy xususiyatlarini, muammolarini va ehtiyojlarini hisobga olgan holda o'qitishni tashkil etishdir. Bunday yondashuvda o'qituvchi har bir o'quvchining darajasiga mos ravishda maxsus dastur tuzadi, unga kerakli vositalar va materiallarni taqdim etadi. Bu usulni qo'llashda o'quvchilarning psixologik holati, sog'liq holati va o'qishga bo'lgan qiziqishini inobatga olish zarur.

Guruhli mashg'ulotlar esa o'quvchilarning ijtimoiy ko'nikmalarini rivojlantirish, bir-birlariga yordam ko'rsatish va birgalikda ishlashga o'rgatish maqsadida qo'llaniladi. Guruhli ishlarda o'quvchilar o'zaro tajriba almashadilar, bir-birlariga yordam beradilar, shu bilan birga, guruhda ishlash orqali o'zini tuta olish, muloqot qilish va boshqarish ko'nikmalarini rivojlantiradilar.

Terapevtik va rehabilitatsion jarayonlar o'quvchilarning jismoniy, ruhiy yoki psixologik rivojlanishini qo'llab-quvvatlashga qaratilgan. Bunday jarayonlar maxsus mashqlar, psixoterapevtik sessiyalar, san'at terapiyasi va boshqa metodlar orqali amalga oshiriladi. Terapiya jarayonlarida mutaxassislar o'quvchilarning individual xususiyatlarini inobatga olib, ularning psixologik holatini yaxshilashga, stress va xavotirni kamaytirishga yordam berishadi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati va annotatsiya:

1. Akilova, G. (2019). “Maxsus ta'lim tizimi va uning muhim jihatlari.” O'zbekistonda maxsus ta'lim tizimi haqida umumiy ma'lumot beradi, muammolar va yechimlarni taqdim etadi.
2. Sharipova, M. (2017). “Korreksion ta'limda psixologiyaning roli.” Psixologik yordam va uning ta'limda o'rni haqida to'liq tahlil.
3. Ismailova, D. (2018). “Ta'lim muassasalarida korreksion pedagogika.” Korreksion ta'limni samarali tashkil etish bo'yicha qo'llanma.
4. Mamedova, N. (2020). “Maxsus ta'lim va uning zaruriyati.” Maxsus ta'limga muhtoj o'quvchilarni qo'llab-quvvatlash usullari.
5. Xolmatova, A. (2015). “Korreksion pedagogik ishlarni tashkil etish.” Korreksion pedagogik yondashuvlar va uning qo'llanilishi.
6. Pulatov, A. (2021). “Maxsus ta'lim tizimi: Yangi yondashuvlar.” Maxsus ta'limga oid yangi pedagogik yondashuvlar.
7. Gulomova, F. (2016). “Huquqiy asoslar va ta'lim jarayonidagi ehtiyojlar.” Ta'lim jarayonida huquqiy himoya va me'yorlar.
8. Mirzaev, I. (2019). “O'quvchilarga amaliy yordam ko'rsatish metodlari.” O'quvchilarga yordam berishning amaliy usullari va metodlari.
9. Tursunova, Z. (2018). “O'qituvchilarning malakasi va rolini oshirish.” Korreksion pedagogik ta'limda o'qituvchilarning roli.
10. Qodirova, N. (2020). “Pedagogik texnologiyalar va ularning samaradorligi.” Pedagogik texnologiyalarning maxsus ta'limda qo'llanishi.